

НАРОДНА ВЛАДА НА ФЕДЕРАЛНА МАКЕДОНИЈА, 16.4.1945 ГОДИНА

■ Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

Шеесет години од формирањето на првата македонска Влада беа доволен мотив на едно место, на свечената седница во Владата на Република Македонија, да се соберат поранешни и актуелни министри, кои преку видеозапис од 1945 година сè до денес, се потсетија на минатите времиња. Точно пред 60 години, на 16 април 1945 година, во Скопје беше формирана првата Влада на македонска федерална држава, а за шест децении во Република Македонија се сменија вкупно 23 влади и 13 нивни претседатели. Во периодот од 1945 до

1991 година на чело на македонските влади и извршни совети застапаа осум претседатели, а од 1991 до 2005 година имавме пет премиери. Премиерот Владо Бучковски говореше за настанот, на кој, како што рече, му оддаваме искрено и длабоко признание - создавањето на првата Влада на тогашна феде-

рална Македонија, по указ на Президиумот на Народно собрание, највисок политички орган кој произлезе од АСНОМ. Овој орган го донесе својот прв политички акт за формирање Влада на Федерална Македонија. Инаку, претседател на Президиумот беше Методија Андонов - Ченто.

СТРАНИЦА

"Тоа се моменти, кои за прв пат по Крушево и Манифестот кој можеме слободно да речеме дека е темел на македонската суштественост, ја свртеа новата страница на македонското државно постоење. Република Македонија минуваше низ еден поинаков од денешниот облик на општествено уредување.

"ВИСТИНСКИ ЛУЃЕ ИМАЛО И КЕ ИМА", БРАНКО ЦРВЕНКОВСКИ

ОД МАНАСТИРСКО ДО ООН ЗА

Последниве петнаесет години, во кои Македонија функционира како самостојна и суверена држава, дојде до такви промени кои ради-

кално ја изменија нејзината политичка и социјална слика. Тоа се промени, кои во прв ред, ги прифаќаат искувствата на развиениот свет,

УСТАВ

Од февруари 1953 година Владата на Народна Република Македонија се преименува во Извршен совет на Народна Република Македонија. Со Уставот од 1963 година и Уставниот закон, Народна Република Македонија се преименува во Социјалистичка Република Македонија, а Извршниот совет во Извршен совет на СР Македонија.

Со новиот сојузен Устав од 1974 година, била определена новата поставеност на државните органи врз база на делегатски систем. Согласно со Уставот, улогата на републиките по однос на Федерацијата се зголемува, со што практично таа постепено ги пренесува надлежностите на републичките собранија и извршни совети.

По смртта на претседателот Јосип Броз Тито на 4 мај 1980 година, во СФРЈ настана криза, која по десет години, во 1991 година, резултира со нејзино распаѓање на повеќе независни држави. Со тоа заврши една епоха од полувековниот повоен социјалистички развој на СФРЈ и се отвори нова ера на промени и градење на новото граѓанско општество.

ПРЕЗИДИУМ

Президиумот на АСНОМ за време на своите два мандата од август 1944 до април 1945 година, според овластувањата кои ги доби од Антифашистичкото собрание, со прерогативи и на Влада, беше репрезент на македонската државност и нејзиниот суверенитет. Третото заседание на АСНОМ се одржа во Скопје од 14 до 16 април 1945 година. На седницата од 16 април Президиумот на Народното собрание, донесе Указ за формирање на Народна влада на Федерална Македонија на чело со првиот нејзин претседател Лазар Колишевски. Првата влада на Федерална Македонија се состоеше од претседател, прв и втор потпретседател и 9 министерства. Со Закон за Народна влада на Македонија од 16 април 1945 година, Владата била утврдена како врховен, законодавен, извршен и наредбодавен орган на државната власт именуван од Народното собрание на Македонија.

Со Законот за името на Народна Република Македонија, донесен на 8 март 1946 година, следува нова промена на името на државата, Собранието и Владата. Со него, Демократска Федерална Македонија се преименува во Народна Република Македонија, а Народното собрание на

ПОЛНОПРАВНО ЧЛЕНСТВО НА РМ ВО НАТО ВО 2007 ГОД. - ВЛАДО БУЧКОВСКИ

МЕТОДИЈА АНДОНОВ-ЧЕНТО

ЧЕНТОВА МАКЕДОНИЈА - ДЕНЕС РЕАЛНОСТ

Методија Андов Ченто е роден во Прилеп на 17. 8. 1902 година. При едно водење на четата наместо напред, тој извикал "ченто" и така сите почнале да го нарекуваат ЧЕНТО. Од младост тој соработувал со младите интелектуалци од градот и се залагал македонските деца да го учат македонскиот јазик и слободно да го зборуваат. По Србите дошле Бугарите и Ченто бил затворен во концентрационен логор сè до 1943 година. На 1.10. 1943 година тој заминал во партизани. На 15. 4.1945 година Методија Андонов - Ченто е избран за претседател на Народното собрание на Македонија. Поради залагањето македонската политика да ја креираат само Македонци, заедно со неговиот предлог во новиот Устав на ФНРЈ за право на народите за самоопределување и отцепување, на 14. 7.1946 година е осуден на 11 години затвор. Осуден е под изговор дека нелегално ја преминувал границата со Грција, односно тој се борел за обединување на Македонија, за решавање на македонското прашање, за реализирање на одлуките на АСНОМ. Сите негови жалби во скопскиот суд биле одбиени. По одлежани 9 години и 4 месеци затвор тој бил ослободен, но набрзо умрел. Животот и делото на Методија Андонов - Ченто, кој неколку децении претставуваа табу-тема, со единствена цел да се стави во заборава неговиот придонес за исполнување на исконските желби на македонскиот народ: да живее обединет, самостојно и во добрососедски односи со околните држави и народи, добија делумна сатисфакција во 1990 година кога е обновен судскиот процес за него и обвинувањата се повлечени, односно падната е пресудата од монтираниот судски процес.

И КЛУПИ СО АЗБУКА ИДНИНА ВО ЕУ И НАТО

кои мора да ги претворат во правила на однесување, кои ќе ја вклучат нашата земја во оние политички, социјални и безбедносни системи, кои се

Македонија и Народната влада на Македонија во: Собрание на Народна Република Македонија и Влада на Народна Република Македонија.

Согласно првиот Устав на НР Македонија од 31 декември 1946 година беа дефинирани надлежностите на клучните институции. Со него беше разграничена поделбата на власта на законодавна, извршна и судска. Народното собрание, кое според Уставот е претставник на народниот суверенитет и врховен орган на државната власт на НР Македонија, ги избираше Президиумот и Владата на Народна Република Македонија.

стварност, иднина, мир и благосостојба. Многу пати нашата држава имала проблеми кои се надвиснувале над територијалниот интегритет и безбедноста на земјата. Тоа прашање ќе биде затворено во 2007 година, со полноправно членство на РМ во НАТО. Годишното стекнување со статус на земја-кандидат за членство во ЕУ и отпочнувањето на преговорите за прием со Европската комисија во 2006 го-

АЛЕКСАНДАР ГРЛИЧКОВ

ЛАЗАР КОЛИШЕВСКИ

ЉУПЧО АРСОВ

дина, ќе претставува позитивен сигнал за регионот и пресвртница за македонската држава", изјави премиерот Вlado Buchkovski. Претседателот Бранко Црвенковски, рече: "За 60 години Република Македонија го изоде патот од клупите во манастирот 'Прохор Пчински' до рамноправно членство во ООН. Од

решението за македонската азбука до апликацијата за членство во Европската унија". "Секој состав на извршната власт - додава Црвенковски - има одиграно своја улога, оставено свој печат во процесот, што значеше созревање и развој на нашата во 1945 федерална, а денес независна, суверена и меѓу-

НИКОЛА МИНЧЕВ

КСЕНТЕ БОГОЕВ

БЛАГОЈ ПОПОВ

ДРАГОЉУБ СТАВРЕВ

ПРЕТСЕДАТЕЛИ

Лазар Колишевски најдолго се наоѓал на претседателската функција, во четири влади, со мандат од осум години, или од 1945 до 1953 година. Три пати претседател на Влада бил Ксенте Богоев, во периодот од 1968 до 1971 година, Љупчо Арсов, Никола Минчев и Благој Попов биле на чело на македонските влади по два пати. Арсов имал мандат од 1953 до 1958, Минчев од 1965 до 1967, а Попов од 1974 до 1978 година. По еднаш на премиерската функција биле Александар Грличков од 1963 до 1965 година, Драгољуб Ставрев од 1982 до 1986 и Глигорие Гоговски од 1986 до 1991 година. Со него заврши ерата на социјалистичкото општество во Македонија и се отвори новиот плурален повеќепартиски концепт на општествено уредување на независна и суверена Република Македонија.

Настан број еден за Македонија беа првите парламентарни, повеќепартиски избори кои се одржаа на 11 ноември 1990 година. Повеќепартизмот стана реалност во политичкиот систем на Македонија и земјата почна да се развива како демократска држава.

ГЛИГОРИЕ ГОГОВСКИ

НИКОЛА КЉУСЕВ

САМОСТОЈНОСТ

На 17 ноември 1991 година македонскиот народ ја искористи можноста дадена со Уставот од 1974 година за самоопределување и отцепување кога Собранието на Република Македонија согласно со Декларацијата за самостојност и независност, ги изгласа новиот прв Устав на самостојна, суверена и независна Република Македонија.

Процесот на мирно раздружување на Македонија од југословенската федерација заврши со уставното законодавното и монетарно осамостојување на Република Македонија. Монетарното осамостојување беше спроведено на предлог на новата експертска Влада на Република Македонија, со Закон за парична единица на Република Македонија, донесен на 26 април 1992 година. Според него, за нова парична единица во Република Македонија беше воведен денарот. Првата експертска Влада на Република Македонија се зафати со неколку клучни прашања за осамостојувањето на Република Македонија и изготви програма за стабилизација, која беше насочена кон запирање на инфлацијата, преку воведување стабилен курс на денарот.

ПРИЗНАНИЕ

Промовирајќи ја книгата "Македонски влади - 60 години", чии податоци ги користиме, Црвенковски, меѓу другото, рече: "Ако внимателно ја разгледате оваа книга, во неа ќе забележите бројни личности чии имиња и денес, покрај временската дистанца, генерациски разлики и променетата идеологија се изговараат со почит и уважување. Токму таквото признание е највредното нешто што со ништо не се мери, нешто што треба да биде основниот мотив за секој кој се зафаќа со вршење јавна функција. Да станеш не за да паметиш туку за да те паметат, не за да земеш туку за да оставиш, не за да поминеш, туку за да создадеш. Тешки времиња имало и ќе има. Но, и вистински луѓе имало и ќе има. Исправени

сме пред нови крупни задачи. Треба да обезбедиме економски развој, да ја победиме сиромаштијата и невработеноста, да го совладаме криминалот и корупцијата. Треба да ја внесеме Македонија во НАТО и во ЕУ. Ова се тешки, но и решливи задачи. Со предана работа, а не малодушност, со цврста волја, а не самопотценување, со единство, а не поделби ќе успееме".

"Убеден сум - додаде Црвенковски - дека патот по кој одиме е вистинскиот и дека резултатите ќе дојдат. Убеден сум дека во следното издание на оваа книга по повод следниот јубилеј, ќе има фотографии на состави на влади покрај кои ќе пишува: во нивниот мандат почна економскиот препород; во нивниот мандат Македонија стана членка на Европската унија и на НАТО".